

Soovitavad raamatud ja materjalid:

- Kaire Talvik „Lähnen kooli! Lapse kooliks ettevalmistamise harjutused ja tarkused“
- Hille-Mai Seero (koostaja) „Koolimineku lävel“
- Aire Hansen, Maret Jahu „Lups lugema 1/2/3“
- Ana Kontor „Aabits“
- Karu-Aabits
- Kristel Lempu „Ma tunnen kolme tähte“
- Laura Markham „Rahumeelne lapsevanem, rõõmsad lapsed“
- Ben Furman „Oskuste õppe käsiraamat“
- Thomas Gordon „Tark lapsevanem“
- „Lugemismängud“ (kirjastus Koolibri)
- Kai Mäses, Merike Varandi „Õpituba. Häälikust jutuni“
- Kai Mäses, Merike Varandi „Õpituba. Lustiga lugema, kribinal kirjutama“
- Trace Moroney „Minu tunded“ sari
- Kairi Ennok „Lapse emotsionaalne arendamine“
- Fred Frankel „Häid sõpru on raske leida“
- Berys Gaut, Morag Gaut „Filosoofilised arutelud väikeste lastega“
- Ene Kulderknup „Laps on peagi koolilaps“
- Erinevad nuputamis- ja tööraamatud

Lapse drillimine koolieelses eas on arengu vaenlane. Nii võib lapsel kaduda huvi õppimise vastu. Lasteaed on vanemale lapse kooliks ettevalmistamisel parim partner. Tee lasteaiaga koostööd – küsi õpetajatelt nõu ja tagasisidet.

Toredat kooliaega!

Vajadusel pöördu logopeedi
või eripedagoogi vastuvõtule
Hariduse Tugiteenuste Keskusesse
Tähe 56,50103 Tartu

📞 746 1000 ✉️ htk@htk.tartu.ee 🌐 www.htk.tartu.ee

Materjali koostasid
**Ülle Kuusik, Jana Saluoks,
Keiti Kungla-Lilo, Siiri Niine,
Merle Varik, Liis Arras ja Päivi Kõiv**

Hariduse Tugiteenuste Keskus

Hariduse Tugiteenuste Keskus

KOOLIKS VALMIS?

Info ja soovitused
koolivalmidusest

Koolikohustuslik on laps, kes on saanud enne käimasoleva aasta 1. oktoobrit seitsmeaastaseks. Kuid üksnes lapse vanus ei määra, kas laps on kooliks valmis - see on vaid eelduseks koolivalmiduse saavutamisele. Laps on kooliks valmis, kui tema füüsiline, vaimne ja sotsiaalne areng tagavad ülemineku **mänguliselt põhitegevuselt õpitegevusele ja lapsel endal on soov kooli minna**. Koolivalmiduse saavutamiseks on vaja **soodsat arengukeskkonda**, mille loovad last ümbritsevad täiskasvanud. Koolivalmidust kirjeldatakse läbi kolme aspekti: **füüsiline, vaimne ja sotsiaalne**.

Füüsiline aspekt

Koolivalmis laps:

- lapse tervis on kontrollitud ja vajadusel korrigeeritud (nägemine, kuulmine, rüht, tasakaal, koordineerimine);
- suudab istuda koolipingis pikemat aega;
- suudab kanda koolikotti;
- kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt (on kujunenud kahe käe koostöö);
- hoiab pliiatsit kolmikhaardes;
- lõikab kääridega, rebib, kleebib, voolib, voldib, pilte värvides peab kinni joontest.

Soovitused:

- **Arengut toetava füüsilise keskkonna tagamine** (täisväärtuslik ja tasakaalustatud toit, piisav uneaeg, värskes õhus liikumine, sobiv kodune õpikeskkond - laud, seljatoega tool, valgustus, müra ja nutitegevuse piiramine).
- **Käelised tegevused** (sõrmemängud, joonistamine, maalimine, voolimine, konstruktorimängud, klaveril või süntesaatoril mängimine, nuppude raamidesse ladumine – mosaiigid, nupumängud jne)

Vaimne aspekt

Koolivalmis laps:

- suudab katkestamata keskenduda tegevustele ja jutu kuulamisele vähemalt 15 minutit;
- vaatleb, kuulab, kombib sihipäraselt esemeid ja nähtusi ning võrdleb, järjestab, rühmitab, üldistab neid tajutud tunnuste alusel (värvus, suurus, vorm, temperatuur jne);
- orienteerub ruumis ja mõistab objektide vahelisi ruumilisi suhteid (all/peal, kõrval, vasakul/paremal, kohal jne);
- mõistab ja kasutab ajakujutlusi tähistavaid sõnu (enne/pärast, aastaegade tunnused ja järgnevus, nädalapäevad, eile/täna/homme);
- mõtlemisel toetub kujutlustele (lahendab probleeme, üldistab, järeldeb, mõistab põhjus-tagajärg seoseid);
- orienteerub arvureas 1-12, arvutab 8 piires abivahendite toetudes (nt näpud, arvutuspulgad jms) ning lahendab lihtsamaid tekstülesandeid ja mõistatusi;
- jätab lühikese aja jooksul meelde 5 ± 1 ühikut (pildid, kujutised, esemed, sõnad);
- valdab kõiki häälikanalüüsioperatsioone (häälikute arv ja järjekord), tunneb joonistähti, loeb lihtsamaid sõnu, kirjutab oma nime;
- omab enesekohaseid teadmisi (nimi, vanus, sünnipäev, elukoht).

Soovitused:

- **Arengut toetava vaimse keskkonna tagamine** (kindel päevakava, tegevuste lõpuleviimine, võimetekohast pingutust pakkuvad ülesanded, ümbritseva keskkonna nähtuste vaheliste seoste leidmine ja selgitamine).
- **Lapsega koos arendavate lauamängude mängimine** (ALIAS, MEMORY jne).
- **Eakohaste tekstide ettelugemine ja loetu üle arutlemine**.
- **Objektide loendamine ja arvutamisoperatsioonide sooritamine igapäevaelus** (Võta kotist kaheksa kartulit. Emme kooris neli ära. Mitu kartulit peab veel koorima?).

Sotsiaalne aspekt

Koolivalmis laps:

- tahab kooli minna ja omab esmaseid kujutlusi koolielust;
- oskab luua ja hoida sõprussuhteid, teeb koostööd eakaaslaste ja täiskasvanutega;
- mõistab teiste tundeid ja kohandab oma käitumist nendele vastavalt;
- tuleb toime enda tugevate tunnetega;
- arvestab grupis kehtestatud reeglitega ja lõpetab nõudmisel sobimatu tegevuse;

Soovitused:

- **Reeglitega mängudega mängimine**.
- **Lapsega tunnetest rääkimine**.
- **Positiivse käitumise ja pingutuse märkamine ning tunnustamine**.
- **Laste tugevate tunnete märkamine, aktsepteerimine, sõnastamine** (Sa oled vihane) ja suunamine tundega toime tulema (hingamine, asendus-tegevuste leidmine jm).

